

**EUROPOS SAJUNGOS
TARYBA**

**Briuselis, 2008 m. balandžio 10 d. (14.04)
(OR. en)**

8289/08

**Tarpinstitucinė byla:
2008/0069 (COD)**

**EDUC 105
SOC 209
CODEC 446**

PASIŪLYMAS

---

nuo:	Komisijos
data:	2008 m. balandžio 10 d.
Dalykas:	Pasiūlymas dėl EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REKOMENDACIJOS dėl Europos profesinio mokymo kokybės užtikrinimo orientacinės sistemos sukūrimo

---

Delegacijoms pridedamas Komisijos pasiūlymas, pateikiamas su direktoriaus Mr Jordi AYET
PUIGARNAU lydraščiu generaliniam sekretoriui-vyriausiajam įgaliotiniui Javier SOLANA.

Pridedama: KOM(2008) 179 galutinis

EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA

Briuselis, 9.4.2008
KOM(2008) 179 galutinis

2008/0069 (COD)

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REKOMENDACIJA

dėl Europos profesinio mokymo kokybės užtikrinimo orientacinės sistemos sukūrimo

**[SEK(2008) 440
SEK(2008) 441]**

(pateikta Komisijos)

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1) PASIŪLYMO APLINKYBĖS

Pasiūlymo pagrindas ir tikslai

Šios rekomendacijos tikslas – sukurti Europos profesinio mokymo kokybės užtikrinimo orientacinę sistemą (toliau – sistema), kuri būtų atskaitos taškas, padedantis valstybėms narėms nuolat tobulinti ir stebėti nacionalines profesinio mokymo sistemas, pagrįstas bendrais Europos standartais. Sistema turėtų padėti gerinti profesinio mokymo kokybę ir stiprinti abipusį pasitikėjimą nacionalinėmis profesinio mokymo sistemomis tikroje mokymosi visą gyvenimą erdvėje.

Profesinis mokymas yra svarbus veiksnys siekiant, kad ES taptų konkurencingesne ir socialiai glaudesne, kaip numatyta Lisabonos strategijoje. Žiniomis pagrįstos visuomenės, kuri yra šios strategijos pagrindas, kūrimas turėtų būti grindžiamas investicijomis į žmogiškuosius išteklius ir jų kokybės gerinimą. Neatskiriamos šio proceso dalys – geresnis išteklių naudojimas ir į ateitį orientuotas profesinis mokymas, kuriame taikomi naujoviški mokymosi – tiek mokykloje, tiek darbo vietoje – metodai.

Profesinio mokymo organizavimas skiriasi visoje ES – nacionalinės ir regioninės programos grindžiamos skirtingais standartais, jas baigus suteikiamos nevienodos kvalifikacijos. Tokia įvairovė suteikia galimybę mokytis vieniems iš kitų ir ES mastu svarstyti, kaip organizuoti šią veiklą ateityje. Be to, tai reiškia, kad norėdama užtikrinti profesinio mokymo skaidrumą, nuoseklumą ir perkeliamumą skirtingose valstybių narių sistemose, Europa turi nustatyti bendrus atskaitos taškus. To reikia siekti nepažeidžiant valstybių narių autonomijos organizuojant profesinio mokymo veiklą.

Barselonos Europos Vadovų Taryba 2002 m. išklė tikslą: iki 2010 m. Europos švietimo sistemos turėtų tapti pasaulio kokybės standartu, o švietimo politikos darbotvarkėje ypatingą vietą skyrė profesinio mokymo sistemų kokybės užtikrinimo klausimui. Tarybos rezoliucijoje¹ ir Europos švietimo ministrų deklaracijoje dėl glaudesnio Europos bendradarbiavimo profesinio mokymo srityje², kuria pradėtas Kopenhagos procesas, nurodyta, kaip būtų galima siekti Barselonoje iškelto tikslo.

Tolesnis Europos bendradarbiavimas padėjo mainytis patirtimi, mokytis vieniems iš kitų ir siekti bendro sutarimo. Taip buvo nustatyti bendri principai, gairės ir priemonės kokybei gerinti, o 2003 m. buvo parengta Bendroji profesinio mokymo kokybės užtikrinimo sistema. Jai pritarė Taryba³, kuri paragino valstybes nares ir Komisiją remti minėtą sistemą imantis praktinių iniciatyvų, kuriose galėtų savanoriškai dalyvauti suinteresuotosios šalys.

Bendroji profesinio mokymo kokybės užtikrinimo sistema buvo suderinta su dauguma veikusiu sistemų, joje nustatyti bendri principai bei atskaitos taškai – tai leido imtis įvairių Europos ir nacionalinio masto iniciatyvų⁴. Vis dėlto kokybės kriterijai, orientaciniai aprašai ir rodikliai, kuriais grindžiamas kokybės užtikrinimo sistemos įgyvendinimas, nėra pakankamai aiškūs, todėl priemonę visuotinai taikyti yra gana sunku.

---

1 2002 m. gruodžio 19 d. (OL 2003/C 13/02).

2 Priimta Kopenhagoje 2002 m. lapkričio 29–30 d.

3 Tarybos išvados dėl profesinio mokymo kokybės užtikrinimo, 2004 m. gegužės 18 d.

4 Daugiau informacijos internete adresu <http://communities.trainingvillage.gr/quality>

Ne viena šalis pabrėžė reikmę stiprinti Bendrosios profesinio mokymo kokybės užtikrinimo sistemos statusą. Taryba, 2004 m. priimdama šią sistemą, taip pat pripažino poreikį ją plėtoti toliau. Galiausiai 2006 m. Helsinkio komunikate, peržiūrint Kopenhagos proceso prioritetus, buvo pabrėžtas poreikis pereiti nuo Bendrosios profesinio mokymo kokybės užtikrinimo sistemos prie bendros kokybės gerinimo kultūros.

Siūloma rekomendacija grindžiama patirtimi, sukaupta įgyvendinant minėtą kokybės užtikrinimo sistemą, ir valstybių narių pageidavimais.

Švietimo sistemos turi būti ne tik pakankamai lanksčios, kad galėtų tenkinti pačius įvairiausius poreikius, bet ir nuosekliai įgyvendinamos įvairiais lygmenimis. Remiantis faktais, reikia nuolat vertinti, stebėti ir tobulinti mokymo sistemų veiksmingumą ir efektyvumą tenkinant poreikius.

Šio tikslo siekti padeda kokybės užtikrinimas⁵. Tai turėtų būti profesinio mokymo nuolatinio tobulinimo priemonė, pagrįsta kokybės ciklais ir tinkama profesinio mokymo planavimo, įgyvendinimo, vertinimo ir peržiūros etapų sąveika. Kokybę galima užtikrinti tik veikiant sistemingai, daug dėmesio skiriant skirtinguose lygmenyse veikiančių dalyvių vaidmenims ir jų ryšiams. Taip pat reikėtų numatyti su profesiniu mokymu susijusios veiklos stebėjimo būdus, o į stebėjimo rezultatus atsižvelgti peržiūrint ir tobulinant profesinį mokymą visos sistemos ir paslaugų teikėjų lygmeniu.

Toks požiūris į kokybės užtikrinimą yra įtvirtintas bendruosiuose švietimo kokybės užtikrinimo principuose, nustatytuose Rekomendacijos dėl Europos kvalifikacijų sąrangos kūrimo 3 priede.

Pasiūlymo srityje taikomos nuostatos

Toliau veikti šioje srityje paskatino 2002 m. Tarybos rezoliucija ir Deklaracija (Kopenhagos procesas) ir 2004 m. gegužės mėn. Tarybos išvados bei 2006 m. Helsinkio komunikatas. Komunikate buvo ne tik pabrėžiama reikmė remtis Bendrąja profesinio mokymo kokybės užtikrinimo sistema, bet ir aktyviau dalyvauti Europos profesinio mokymo kokybės užtikrinimo tinkle (angl. – ENQAVET)⁶. ENQAVET buvo sukurtas siekiant geriau keistis patirtimi, mokytis vieniems iš kitų, siekti bendro sutarimo, taip pat toliau remti, išbandyti ir plėtoti Bendrąją profesinio mokymo kokybės užtikrinimo sistemą. Daugelyje šalių ENQAVET įgyvendinimą remia nacionaliniai kokybės užtikrinimo informaciniai punktai (angl. – QANRP)⁷.

Kokybės užtikrinimo veikla plėtojama ir kitose su profesiniu mokymu susijusiose srityse. Kalbant apie aukštąjį mokslą, 2005 m. Bergene vykusiame ministrų susitikime bei Rekomendacijoje dėl tolesnio Europos bendradarbiavimo užtikrinant aukštojo mokslo kokybę⁸ buvo nustatyti kokybės užtikrinimo standartai ir gairės. Rekomendacijoje dėl

---

5 Šioje rekomendacijoje apibrėžtas yra paimtos iš Cedefop (Europos profesinio mokymo plėtros centras) glosarijus „Mokymo kokybė“ (darbinis dokumentas, 2003 m. lapkričio mėn.) <http://communities.trainingvillage.gr/quality>

6 ENQAVET 2005 m. spalio mėn. įsteigė Europos Komisija, atsižvelgdama į teigiamą Profesinio mokymo patarimo komiteto nuomonę. Jos narius, laikydamosi nustatytos tvarkos, skiria valstybės narės, šalys kandidatės, ELPA ir EEE šalys ir Europos socialinių partnerių organizacijos.

7 Daugumoje dalyvaujančių šalių ENQAVET grindžiamas nacionaliniais kokybės užtikrinimo informaciniais punktais, kurie buvo sukurti siekiant aktyviai remti tinklo darbo programos įgyvendinimą ir skleisti informaciją apie tinklo veiklą suinteresuotosioms šalims. Tokie informacijos punktai padeda susieti atitinkamas nacionalines institucijas, bendradarbiauti su suinteresuotosiomis šalimis ir įtraukti jas į veiklą.

8 2006 m. vasario 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos rekomendacija dėl tolesnio Europos bendradarbiavimo užtikrinant aukštojo mokslo kokybę, 2006/143/EB, OL L 64, p. 60, 2006 4 3.

Europos mobilumo kokybės chartijos⁹ numatyta kokybės užtikrinimo koncepcija plėtojant ir įgyvendinant judumą remiančius veiksmus.

Taigi pastaraisiais metais profesinio mokymo kokybės didinimui buvo skiriama nemažai dėmesio tiek ES, tiek nacionaliniu lygmeniu. Orientacinė sistema būtų dar viena paskata nuolat gerinti su kokybės užtikrinimu susijusią veiklą, o drauge ir profesinio mokymo sistemas.

Taikant šią sistemą būtų visapusiškai atsižvelgiama į valstybių narių kompetenciją. Ja siekiama skatinti:

- rengti tobulesnes ir nuoseklesnes kokybės užtikrinimo ir gerinimo sistemas;
- siekti didesnio kokybės užtikrinimo ir gerinimo sistemų ir profesinio mokymo metodų skaidrumo, kad būtų sustiprintas abipusis pasitikėjimas ir sudarytos geresnės sąlygos judumui;
- bendradarbiauti ir mokytis vieniems iš kitų, skatinti suinteresuotųjų šalių dalyvavimą formuojant kokybės gerinimo ir atskaitomybės kultūrą visais lygmenimis.

Ši sistema – viena iš priemonių, skirtų nuolatinio kokybės gerinimo ir profesinio mokymo veiklai remti. Tarp šių priemonių – Europos kvalifikacijų sąranga mokymuisi visą gyvenimą (toliau – EKS)¹⁰, Europos profesinio mokymo kreditų sistema (angl. – ECVET)¹¹, bendrieji Europos principai nustatant ir įteisinant neformalųjį ir savaiminį mokymąsi¹².

Sistemos taikymas – savanoriškas. Daugiausia ja naudosis valstybės institucijos ir įstaigos, įgaliotos užtikrinti ir gerinti profesinio mokymo kokybę.

Derėjimas su kitomis Europos Sąjungos politikos sritimis ir tikslais

Sistema padės siekti Europos užimtumo strategijoje iškelto tikslo efektyviau investuoti į žmogiškąjį kapitalą. Visų pirma ji padės gerinti investicijų į žmogiškąjį kapitalą (per švietimą ir įgūdžius) kokybę ir veiksmingumą, kaip numatyta 2005–2008 m. užimtumo politikos gairėse¹³ (ypač 24 gairėje).

Komunikate dėl sanglaudos politikos¹⁴ taip pat atkreipiamas dėmesys į tai, kad svarbu didinti investicijas į žmogiškąjį kapitalą, užtikrinant geresnį švietimą ir įgūdžius, ir reformuoti švietimo sistemas, laikantis bendrųjų Europos standartų ir principų. Valstybės narės

---

9 2006 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos rekomendacija dėl tarptautinio mobilumo Bendrijoje švietimo ir mokymo tikslais: Europos mobilumo kokybės chartija (2006/961/EB), OL L 394, p. 5, 2006 12 30.

10 Europos Parlamento ir Tarybos rekomendacija dėl Europos kvalifikacijų sąrangos mokymuisi visą gyvenimą kūrimo (pasiūlymas), COM(2006) 479 galutinis, Briuselis, 2006 9 5.

11 Komisijos tarnybų darbinis dokumentas „Europos profesinio mokymo kreditų sistema; mokymosi rezultatų perkėlimo, kaupimo ir pripažinimo Europoje sistema“; SEC (2006) 1431, 2006 m. spalio 31 d.

12 Tarybos ir valstybių narių vyriausybės atstovų 2004 m. gegužės 18 d. Taryboje padarytos išvados dėl bendrųjų Europos principų nustatant ir įteisinant neformalųjį ir savaiminį mokymąsi, 9175/04 EDUC 101 SOC 220.

13 2005 m. liepos 12 d. Tarybos sprendimas dėl valstybių narių užimtumo politikos gairių (2005/600/EB), OL L 205, p. 21, 2005 8 6.

14 Komisijos komunikatas „Sanglaudos politika ekonomikos augimui ir darbo vietų kūrimui skatinti – Bendrijos strateginės gairės 2007–2013 m.“, COM (2005) 0299, 2005 7 5.

raginamos naudoti konvergencijos tikslui skirtus išteklius ir gerinti, be kitų dalykų, švietimo sistemų kokybę ir veiksmingumą.

2) KONSULTACIJOS SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMAS

Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis

Konsultacijų būdai, pagrindiniai tiriamieji sektoriai ir bendras respondentų apibūdinimas

Šis pasiūlymas – darbo, atlikto bendradarbiaujant su įvairiomis organizacijomis, kurių kompetencijos sritis – profesinio mokymo kokybės gerinimas, rezultatas. Bendradarbiaujama buvo Europos profesinio mokymo kokybės forume (2001–2002 m.), profesinio mokymo klausimus sprendžiančioje techninėje darbo grupėje (2003–2004 m.), o nuo 2005 m. – ENQAVET.

ENQAVET jungia pačias įvairiausias institucijas iš 25 darbo programoje „Švietimas ir mokymas 2010“ dalyvaujančių šalių ir Europos socialinius partnerius. Be to, atsižvelgiama į daugelio kitų suinteresuotųjų šalių, dalyvaujančių pagal ENQAVET darbo programą vykdomoje veikloje, ir į nacionalinių kokybės užtikrinimo informacinių punktų, suburiančių įvairias nacionalinio lygmens suinteresuotąsias šalis, nuomonę. Komisija taip pat konsultavosi su už profesinį mokymą atsakingu generaliniu direktoriumi (DGVT) ir profesinio mokymo patariamuoju komitetu (ACVT), kurio nariai – visų valstybių narių vyriausybių, profesinių sąjungų, darbdavių organizacijų atstovai. ACVT 2007 m. birželio 14–15 d. posėdyje pateikė teigiamą nuomonę apie Komisijos pasiūlymo projektą.

Atsakymų santrauka, ir kaip į juos buvo atsižvelgta

Konsultuojantis buvo nustatyta, kad orientacinė sistema yra plačiai remiama.

Daugiausia dėmesio buvo skirta įgyvendinimo tvarkai ir poreikiui, kad orientaciniai kriterijai ir aprašai būtų kuo paprastesni. Taip pat pritarta kokybės rodiklių idėjai, o ENQAVET paragintas drauge su Rodiklių ir gairių nuolatine grupe tęsti veiklą šioje srityje.

Tiriamųjų duomenų rinkimas ir naudojimas

Susijusios mokslo ir (arba) tiriamųjų duomenų sritys

Cedefop¹⁵ teikė daug techninės ir mokslinės paramos, o EMF¹⁶ palaikė glaudžius ryšius su šalimis kandidatėmis.

Naudoti metodai

Kuriant orientacinę sistemą remtasi bendra kokybės užtikrinimo sistema (CQAF), sudaryta pasiekus bendrą susitarimą, atsižvelgiant į skirtingus šalių taikomus kokybės gerinimo būdus ir visų pirma į gerosios patirties pavyzdžius. Paaiškėjo, kad galima nustatyti daugumai šalių aktualius kokybės užtikrinimo klausimus ir parengti orientacinį kokybės rodiklių rinkinį.

---

15 Europos profesinio mokymo plėtros centras.

16 Europos mokymo fondas.

Buvo nustatyta ir išanalizuota daugiau kaip 200 rodiklių. Vėliau sąrašas sutrumpintas, jame paliekant tik tuos rodiklius, kurie laikomi prioritetiniais, t. y. padedančius užtikrinti kokybę tiek visos sistemos, tiek paslaugos teikėjų lygmeniu, galimus palyginti tarptautiniu mastu ir leidžiančius mokytis vieniems iš kitų. Be to, buvo atsižvelgiama į poreikį susieti profesinio mokymo kokybės gerinimą su platesniais Europos tikslais, kaip antai didinti galimybes įsidarbinti, labiau derinti mokymo pasiūlą ir vartotojų poreikius, teikti daugiau galimybių mokytis visą gyvenimą. Vykdam Europos ir nacionalinius projektus (visų pirma mokymosi bendradarbiaujant projektus) sukaupta patirtis padėjo nustatyti tikslesnius rodiklius paslaugų teikėjų ir sistemos lygmeniu. Taikyti orientacinę sistemą padeda ir kitos priemonės. Europos vadovas savęs vertinimo klausimais¹⁷ yra skirtas profesinio mokymo paslaugų teikėjams, siekiantiems pagerinti mokymo paslaugų kokybę. Be to, vykdam *Leonardo da Vinci* programos projektą, parengtas pirminio profesinio mokymo įstaigoms skirtas Europos tarpusavio vertinimo vadovas¹⁸. Šis vadovas naudojamas toliau – naujame Leonardo projekte¹⁹.

Bendros kokybės užtikrinimo sistemos principai ir kriterijai buvo pakankamai universalūs, tačiau juos galima plėtoti ir pritaikyti specifinėms sąlygoms. Ne viena Europos šalis, remdamasi CQAF, jau parengė nacionalinę kokybės užtikrinimo sistemą. Buvo atlikta keletas tyrimų ir praktinių projektų, padėjusių toliau plėtoti CQAF. Informacija apie juos pateikta Cedefop virtualioje bendruomenėje (<http://communities.trainingvillage.gr>).

Pagrindinės organizacijos ir ekspertai, su kuriais buvo tariamasi. Gautų ir panaudotų patarimų santrauka. Priemonės, kuriomis siekiama supažindinti visuomenę su ekspertų nuomone

Žr. pirmiau (*konsultacijų būdai ir t. t.*)

Poveikio vertinimas

Poveikio vertinimo tikslas – išanalizuoti įvairius galimus sistemos taikymo būdus ir pasirinkti tinkamiausią teisinę priemonę. Poveikio vertinimo valdybai pateiktoje poveikio vertinimo ataskaitoje atsižvelgiama į šios valdybos rekomendacijas dėl įvairių teisinių priemonių.

Tarybos išvados ir Kopenhagos procesas parodė, kad iš esmės pritariama profesinio mokymo modernizavimui ir tobulinimui. Keičiantis informacija nuo 2003 m. buvo pabrėžiama, kaip svarbu plėtoti profesinio mokymo kokybės užtikrinimo visoje ES sistemą. Laikantis subsidiarumo principo, bet kokia ES priemonė turėtų būti skirta skatinti, lengvinti ir remti veiksmus valstybių narių lygmeniu. Vertinant poveikį buvo siekiama pasirinkti tinkamiausią priemonę. Išnagrinėtos penkios alternatyvos.

1. Jei būtų nuspręsta netaikyti *jokios Europos lygmens priemonės*, būtų toliau laikomasi šiuo metu taikomų CQAF principų. Tačiau patirtis rodo, kad dabartinė sistema beveik neskaitina valstybių narių ją naudoti. Šią sistemą dalyvaujančioms šalims sunku taikyti nuosekliai, gauti naudos iš tarpusavio vertinimo ir mokytis vieniems iš

17 „Europos vadovas profesinio mokymo teikėjų savęs vertinimo klausimais“, Cedefop, 2003 m. rugsėjo mėn.

18 „Europos tarpusavio vertinimo vadovas pirminio profesinio mokymo įstaigoms“, Gutknecht-Gmeiner, Maria; Lassnigg, Lorenz; Stöger, Eduard; de Ridder, Willem; Strahm, Peter; Strahm, Elisabeth; Koski, Leena; Stalker, Bill; Hollstein, Rick; Alluli, Giorgio; Kristensen, Ole Bech (Viena, 2007 m. birželio mėn.).

19 „Tolsnis tarpusavio vertinimas“ (EAC/32/06/13m LE-78CQAF), www.peer-review-education.net.

kitų. Ne viena šalis yra pabrėžusi, kad reikia tvirtesnės priemonės, kuri paremtų EKS taikymą CQAF.

2. *Komisijos komunikatas*, kuriame išdėstomos idėjos apie kokybės užtikrinimą. Tačiau šiuo atveju priimant komunikatą nedalyvautų nei valstybės narės, nei Europos Parlamentas ir nebūtų priimta politinių įsipareigojimų, būtinų sistemos patikimumui ir įgyvendinimui nacionaliniu lygmeniu užtikrinti.
3. *Komisijos rekomendacija* padėtų Komisijai išreikšti savo nuomonę, tačiau nei valstybės narės, nei Europos Parlamentas nedalyvautų ją rengiant ir nebūtų priimta politinių įsipareigojimų, būtinų įgyvendinimui nacionaliniu lygmeniu užtikrinti, nors tai labai svarbu siekiant sėkmingo Europos bendradarbiavimo šioje srityje. Be to, kyla pavojus, kad Komisijos rekomendacija būtų laikoma subsidiarumo principui prieštaraujanti priemone.
4. *Europos Parlamento ir Tarybos rekomendacija, laikanti Sutarties 149 ir 150 straipsnių* aiškiai pademonstruotų politinius institucijų ketinimus atsižvelgti į 2004 m. Tarybos išvadą, kuriose raginama plėtoti profesinio mokymo sistemas ir paslaugų teikimą ir taip sudaryti geresnes sąlygas judumui Europoje. Ši alternatyva atitiktų valstybių narių, socialinių partnerių ir kitų suinteresuotųjų šalių lūkesčius, padėtų gerinti profesinio mokymo sistemų kokybę Europos šalims bendradarbiaujant, be to, būtų išlaikytas savanoriškas priemonės pobūdis. Šios srities rekomendacija gerai derėtų su panašiomis iniciatyvomis, kaip antai EKS.
5. Priėmus *Europos Parlamento ir Tarybos sprendimą pagal Sutarties 149 ir 150 straipsnius*, reikėtų nustatyti atitinkamus principus ir įsipareigojimus, kurių laikydamosi valstybės narės susietų nacionalines kokybės sistemas su bendra sistema. Be to, reikėtų Europos lygmeniu priimti suderintus kokybės lyginamuosius ir paprastus standartus ir nustatyti *de facto* įsipareigojimus valstybėms narėms laikytis šių standartų. Didžioji dauguma suinteresuotųjų šalių sutaria dėl to, kad sistema turėtų būti taikoma visiškai savanoriškai.

3) TEISINIAI PASIŪLYMO ASPEKTAI

Siūlomų veiksmų santrauka

Siūlomoje rekomendacijoje nustatoma sistema, kurios paskirtis – padėti valstybėms narėms skatinti profesinio mokymo sistemų kokybės gerinimo veiklą ir ją stebėti. Sistema taikoma savanoriškai.

Valstybėms narėms rekomenduojama remti sistemos naudojimą, kad būtų nuolat gerinama profesinio mokymo kokybė ir tobulinamos profesinio mokymo sistemos. Be to, rekomenduojama naudotis šia sistema skatinant glaudų bendradarbiavimą ir abipusį mokymąsi ENQAVET, stiprinti ir tobulinti nacionalinius kokybės užtikrinimo informacinius punktus ir stebėti, kaip įgyvendinama sistema, kad praėjus penkeriems metams po rekomendacijos priėmimo, prireikus būtų galima ją peržiūrėti.

Komisija ketina padėti valstybėms narėms vykdyti pirmiau nurodytus uždavinius, visų pirma pasitelkdama Mokymosi visą gyvenimą programą ir stebėdama sistemos įgyvendinimo pažangą, drauge vykdant darbo programą „Švietimas ir mokymas 2010“.

Teisinis pagrindas

149 straipsnis, kuriame nustatoma, kad „Bendrija prisideda prie geros kokybės švietimo plėtojimo“ ir 150 straipsnis, kuriame vienareikšmiškai teigiama, kad „Bendrija savo veiksmais siekia [...] tobulinti pradinį ir tolesnį profesinį mokymą [...]“.

Subsidiarumo principas

Pasiūlymas atitinka subsidiarumo principą, nes jis nepriklauso išskirtinei Bendrijos kompetencijai.

Svarbiausia sistemos funkcija – nustatyti bendrus atskaitos taškus, kurie padėtų valstybėms narėms ir suinteresuotosioms šalims dokumentuoti, plėtoti, stebėti, vertinti nacionalines profesinio mokymo sistemas ir gerinti jų veiksmingumą bei užtikrinti kokybę. Be to, ši sistema – nacionalinių ir Europos lygmens ataskaitų pagrindas ir bendras vardiklis. Ji padės didinti politikos ir praktinių priemonių, taikomų nacionaliniu ir tarptautiniu mastu, skaidrumą ir nuoseklumą, o drauge pagerins Europos Sąjungos profesinį mokymą. Valstybės narės pačios šio tikslo pasiekti negali.

Pasiūlyme iškeltus tikslus galima lengviau pasiekti veikiant Bendrijos lygiu dėl tokių priežasčių:

- sunkumų, susijusių su politinių ir praktinių priemonių skaidrumu ir nuoseklumu profesinio mokymo kokybės užtikrinimo srityje, patiria visos valstybės narės; šios problemos negali būti išspręstos nacionaliniu ar sektoriaus lygmeniu;
- jei visos 27 valstybės narės pavieniui ir nesusiderinusios derėtųsi su visomis kitomis valstybėmis narėmis dėl dvišalių susitarimų, susijusių su šioje rekomendacijoje aptariamais dalykais, bendroji Europos lygmens struktūra būtų itin sudėtinga ir neskaidri;
- pasiūlyme numatoma bendra sistema ir bendri kokybės kriterijai, orientaciniai aprašai ir rodikliai, padedantys užtikrinti nuoseklumą gerinant profesinio mokymo kokybę skirtingose šalyse ir palengvinantys šalių bendradarbiavimą. Veikiant nacionaliniu lygmeniu, šių tikslų pasiekti negalima.

Proporcingumo principas

Šis pasiūlymas atitinka proporcingumo principą, kadangi juo nekeičiamos ir nenustatomos nacionalinės kokybės užtikrinimo sistemos ir (arba) metodai, o atsakomybė už rekomendacijos įgyvendinimą tenka pačioms valstybėms narėms.

Priemonės pasirinkimas

Europos Parlamento ir Tarybos rekomendacija.

4) POVEIKIS BIUDŽETUI

Valstybių narių biudžetas

Šia sistema nesiekama pakeisti dabartinių sistemų ir nereikalaujama sukurti naują struktūrą, ataskaitų teikimo tvarka taip pat nebus keičiama, taigi bus siekiama, kad administracinė našta

būtų minimali. Ši sistema yra grindžiama valstybių narių ir kitų dalyvaujančių šalių sukaupta patirtimi ir teigiamais veiklos pavyzdžiais.

ES biudžetas

Ši sistema poveikio ES biudžetui neturės, nes šios srities iniciatyvų finansavimas yra numatytas pagal Mokymosi visą gyvenimą programą (*Leonardo da Vinci*). Reikėtų numatyti tik kontrolės išlaidas.

5) PAPILDOMA INFORMACIJA

Persvarstymo, pakeitimo, laikino galiojimo sąlyga

Pasiūlyme numatyta persvarstymo sąlyga.

Europos ekonominė erdvė

Europos ekonominės erdvės šalys savanoriškai dalyvavo 2002 m. Kopenhagoje pradėtame Europos bendradarbiavimo procese ir drauge plėtojo sistemą. Todėl tikėtina, kad siūloma rekomendacija bus aktuali ir šioms šalims.

Išsamus pasiūlymo paaiškinimas

Pagrindiniai Europos profesinio mokymo kokybės užtikrinimo orientacinės sistemos naudotojai – nacionalinės ir (arba) regioninės institucijos, valstybės įstaigos ir privačios organizacijos (įskaitant paslaugų teikėjus), atsakingos už profesinio mokymo kokybės užtikrinimą ir gerinimą. Profesinio mokymo paslaugų kokybę būtina gerinti norint patenkinti vartotojų poreikius, todėl sistema yra ypač aktuali galutiniams sistemos naudotojams.

Be to, sistema padėtų užtikrinti glaudesnę nacionalinių suinteresuotųjų šalių ir tarptautinių švietimo ir profesinio mokymo sektoriuje veikiančių organizacijų bendradarbiavimą ir didesnę tarpusavio pasitikėjimą. Tačiau norint sėkmingai įgyvendinti šią sistemą, būtina, kad nacionalinės švietimo ir profesinio mokymo institucijos ir kiti valstybės ir privatūs suinteresuotieji subjektai išsipareigotų tai daryti savanoriškai. Ypač daug dėmesio reikėtų skirti pagalbinės ir informacinės medžiagos rengimui – ji turėtų būti rengiama testuojant, darant bandymus ir tiesiogiai bendradarbiaujant.

Šiame procese labai svarbų vaidmenį atlieka Europos profesinio mokymo kokybės užtikrinimo tinklas, kurio narius oficialiai skiria valstybės narės, šalys kandidatės, ELPA ir EEE šalys bei Europos socialinių partnerių organizacijos. Be to, Europos profesinio mokymo kokybės užtikrinimo orientacinės sistemos įgyvendinimą remti Europos lygmeniu galėtų Komisija ir ES agentūros, kaip antai Cedefop ir Europos mokymo fondas.

Sistemą sudaro:

- kokybės užtikrinimo ir gerinimo ciklas: profesinio mokymo planavimas, įgyvendinimas, vertinimas ir peržiūra, remiantis bendrais kokybės kriterijais (pasiūlymo 1 priedas) bei orientaciniais aprašais ir rodikliais (pasiūlymo 2 priedas);

- stebėjimo procesas, pasitelkiant vidaus ir išorės vertinimo mechanizmus, kuriuos pasirenka pačios valstybės narės siekdamos įvertinti: i) sistemas, procesus ir tvarką; ii) tobulinimo galimybes.
- veiksmingumo vertinimo priemonės.

Sistema grindžiama sistemingu požiūriu į kokybę, nustatomi skirtingų lygmenų veikėjų vaidmenys bei su profesiniu mokymu susijusios veiklos stebėjimo būdai. Be to, ši sistema – tai profesinio mokymo peržiūros ir tobulinimo visos sistemos ir paslaugų teikėjų lygmenimis priemonė. Ji grindžiama nuolatinio kokybės užtikrinimo procesu, kurį sudaro: i) politinių uždavinių ir tikslų nustatymas ir planavimas; ii) priemonių ir veiksmų, skirtų iškeltiems tikslams pasiekti, įgyvendinimo principų nustatymas; iii) programos įgyvendinimo iškeltų tikslų atžvilgiu ir laimėjimų ir (arba) rezultatų pavienio asmens, paslaugų teikėjo ir sistemos lygmeniu vertinimo mechanizmai; iv) peržiūra atsižvelgiant į vidaus ir išorės vertinimo rezultatus, grįžtamasis ryšys ir pasirengimas pokyčiams.

Sistemos įgyvendinimas **stebimas** pasitelkiant tiek vidaus, tiek išorės vertinimo mechanizmus, kuriuos pasirenka pačios valstybės narės. Šių dvejopų mechanizmų taikymas suteiks galimybę tinkamai ir pagrįstai vertinti pažangą vykdant ar planuojant tam tikrą veiklą politiniams tikslams pasiekti. Sistemoje daug dėmesio skiriama metodiškam savęs vertinimui, t. y. siekiant gerinti profesinio mokymo paslaugų kokybę laikomasi principo „iš apačios į viršų“.

Vertinant siekiama nustatyti, ar politinės priemonės ir veiksmai yra įgyvendinti ar juos reikia toliau tobulinti. Taip prisidedama prie sistemų valdymo gerinimo.

Atsižvelgiant į profesinio mokymo ir mokymosi rezultatus ir į profesinio mokymo sistemų, mokymosi visą gyvenimą, darbo rinkos, užimtumo ir ekonomikos ryšius, buvo sudarytas nuoseklus rodiklių, atspindinčių profesinio mokymo tikslus, išteklius, procesus ir rezultatus, rinkinys. Jį sudaro du bendrieji rodikliai ir keturi vienas kitą papildantys rodikliai, skirti skirtumui tarp mokymo rezultatų ir politinių prioritetų parodyti. Be to, dar yra du konteksto rodikliai, padedantys kaupti atitinkamą informaciją, skirtą laimėjimams vertinti, ir du orientaciniai aprašai, teikiantys papildomos kokybinės informacijos apie profesinio mokymo kokybę lemiančius veiksnius. Visi rodikliai, išskyrus orientacinius aprašus, yra grindžiami kiekybiniais duomenimis, jais galima remtis vertinant, ar pasiekti išskelti tikslai.

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REKOMENDACIJA

dėl Europos profesinio mokymo kokybės užtikrinimo orientacinės sistemos sukūrimo

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Europos bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 149 straipsnio 4 dalį ir 150 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdami į Komisijos pasiūlymą²⁰,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę²¹,

atsižvelgdami į Regionų komiteto nuomonę²²,

laikydami Sutarties 251 straipsnyje nustatytos tvarkos²³,

kadangi:

- (1) pereinant prie žiniomis grįstos ekonomikos (Lisabonos Europos Vadovų Taryba, 2000 m.) būtina modernizuoti ir nuolat tobulinti profesinio mokymo sistemas, kad jos padėtų didinti užimtumą, stiprinti socialinę įtrauktį, teikti daugiau galimybių mokytis visą gyvenimą ir taip prisitaikyti prie sparčių ekonomikos ir visuomenės pokyčių.
- (2) Europos Vadovų Taryba 2002 m. Barselonoje išskėlė tikslą – Europos švietimo ir mokymo sistemos iki 2010 m. turėtų tapti pasauliniais kokybės orientyrais.
- (3) Lisabonos integruotose ekonomikos augimo ir darbo vietų kūrimo gairėse (2005–2008 m.) valstybės narės paragintos plėtoti prieinamas ir pasiekiamas mokymosi visą gyvenimą sistemas, atsižvelgiant į kintančius žiniomis grįstos ekonomikos ir visuomenės poreikius. Kad švietimo ir mokymo sistemos atitiktų darbo rinkos poreikius, būtina jas pritaikyti ir stiprinti gebėjimus šioje srityje. Siekiant suderinti socialinę sanglaudą ir konkurencingumą, reikėtų geriau derinti švietimo ir mokymo politikos tikslus su ekonomikos ir darbo rinkos politikos siekiais.
- (4) Priėmus Tarybos rezoliuciją²⁴ dėl glaudesnio Europos bendradarbiavimo profesinio mokymo srityje (Kopenhagos procesas), įvertinus Komisijos, valstybių narių,

---

²⁰ OL C , , p. .

²¹ OL C , , p. .

²² OL C , , p. .

²³ OL C , , p. .

socialinių partnerių, EEE ir ELPA šalių bei šalių kandidačių bendradarbiavimo kokybės užtikrinimo srityje rezultatus ir atsižvelgiant į sukauptą patirtį ir teigiamus pavyzdžius įvairiose dalyvaujančiose šalyse, buvo parengta Bendroji kokybės užtikrinimo sistema (toliau – CQAF).

- (5) Tarybos ir Komisijos bendrojoje tarpinėje ataskaitoje dėl darbo programos „Švietimas ir mokymas 2010“ įgyvendinimo (2004 m.)²⁵ numatyta, kad „bendroji profesinio mokymo kokybės užtikrinimo sistema“ (tęsiant Kopenhagos procesą) ir „kokybės užtikrinimo bendrų standartų, procedūrų ir gairių rinkinio sudarymas“²⁶ (įgyvendinant Bolonijos procesą ir darbo programą, susijusią su švietimo ir mokymo sistemų tikslais) turėtų būti svarbiausi Europos masto prioritetai.
- (6) 2004 m. gegužės mėn. Švietimo taryba²⁷ pritarė CQAF ir paragino valstybes nares ir Komisiją tiek, kiek leidžia jų kompetencija, drauge su atitinkamomis suinteresuotosiomis šalimis remti savanorišką šios sistemos taikymą.
- (7) Europos profesinio mokymo kokybės užtikrinimo tinklas (toliau – ENQAVET)²⁸ būtų Europos masto platforma, kuri leistų tinkamai įvertinti, kaip laikomasi 2004 m. Tarybos išvadų ir Helsinkio komunikato bei sudarytų geresnes sąlygas tvariam šalių bendradarbiavimui.
- (8) 2006 m. Helsinkio komunikate buvo pabrėžtas poreikis toliau plėtoti ir įgyvendinti bendras Europos priemones profesinio mokymo srityje, [...] remiantis principais, kuriais grindžiama CQAF, kaip nurodyta 2004 m. gegužės mėn. Tarybos išvadose dėl profesinio mokymo kokybės užtikrinimo, kad būtų formuojama kokybės gerinimo kultūra ir skatinamas aktyvesnis dalyvavimas ENQAVET tinkle.
- (9) Šioje rekomendacijoje nustatoma Europos profesinio mokymo kokybės užtikrinimo orientacinė sistema (toliau – sistema). Ši sistema – tai orientacinė priemonė, skirta padėti valstybėms narėms remti ir stebėti profesinio mokymo sistemų tobulinimą remiantis bendrais Europos standartais; ši sistema yra grindžiama bendra kokybės užtikrinimo sistema ir ją išplečia. Sistema turėtų padėti gerinti profesinio mokymo kokybę, didinti profesinio mokymo politikos priemonių skaidrumą ir nuoseklumą įvairiose valstybėse narėse ir taip skatinti abipusį pasitikėjimą, darbuotojų ir besimokančių asmenų judumą bei mokymąsi visą gyvenimą.
- (10) Kokybės užtikrinimo ir gerinimo ciklas, kurį sudaro profesinio mokymo planavimas, įgyvendinimas, vertinimas ir peržiūra, remiantis bendrais kokybės kriterijais, orientaciniais aprašais ir rodikliais, turėtų būti sistemos dalis. Stebėjimo, kuriam naudojami vidaus ir išorės vertinimo mechanizmai, procesus nustato pačios valstybės

---

²⁴ 2002 m. gruodžio 19 d. (OL 2003/C 13/02).

²⁵ „Švietimas ir mokymas 2010“: Lisabonos strategijos sėkmė priklauso nuo skubių reformų. Tarybos ir Komisijos bendroji tarpinė ataskaita dėl išsamios darbo programos, susijusios su tolesne veikla siekiant švietimo ir mokymo sistemų tikslų Europoje, įgyvendinimo, 2004 m. vasario 26 d.

²⁶ „Europos aukštojo mokslo erdvė“. Švietimo ministrų konferencijos komunikatas, Berlynas, 2003 m. rugsėjo 19 d.

²⁷ Tarybos išvados dėl profesinio mokymo kokybės užtikrinimo, 2004 m. gegužės 28 d.

²⁸ Europos profesinio mokymo kokybės užtikrinimo tinklą 2005 m. spalio mėn. sukūrė Europos Komisija, atsižvelgdama į teigiamą Profesinio mokymo patariamojo komiteto nuomonę. Jo narius, laikydamosi nustatytos tvarkos, skiria valstybės narės, šalys kandidatės, ELPA ir EEE šalys ir Europos socialinių partnerių organizacijos.

narės, kad įvertintų sistemas, procesus ir tvarką bei tobulėjimo sritis. Sistemai turėtų priklausyti ir veiksmingumo vertinimo priemonės naudojimas.

- (11) Sistema turėtų būti taikoma tiek visos profesinio mokymo sistemos, tiek paslaugų teikėjų lygmeniu. Turi būti laikomasi sistemingo požiūrio į kokybę, atsižvelgiama į skirtingus lygmenis ir dalyvius bei jų tarpusavio ryšius, ypač daug dėmesio skiriama stebėjimui ir kokybės gerinimui, pasitelkiant vidaus ir išorės vertinimą, peržiūrą ir faktais pagrįstą tobulinimą. Šia sistema turėtų būti remiamasi toliau bendradarbiaujant Europos, nacionaliniu ir vietos lygmeniu.
- (12) Šia rekomendacija, kuria nustatomos konkrečios priemonės vertinimo ir kokybės gerinimo kultūrai visuose lygmenyse remti, skatinama įrodymais pagrįsta politika ir praktika; ji yra veiksmingesnės ir teisingesnės politikos, kaip numatyta 2006 m. Tarybos išvados dėl Europos švietimo ir mokymo sistemų veiksmingumo ir teisingumo²⁹, pagrindas.
- (13) Šioje rekomendacijoje reikėtų atsižvelgti į bendruosius švietimo ir profesinio mokymo kokybės užtikrinimo principus, įtrauktus į Europos Parlamento ir Tarybos rekomendacijos dėl Europos kvalifikacijų sąrangos mokymuisi visą gyvenimą kūrimo (toliau – EKS)³⁰ 3 priedą. Todėl sistema turėtų remti EKS įgyvendinimą. Ji taip pat turėtų remti kitų Europos priemonių, pavyzdžiui, Europos profesinio mokymo kreditų sistemos (toliau – ECVET)³¹ ar bendrųjų Europos principų nustatant ir įteisinant neformalųjį ir savaiminį mokymąsi³², įgyvendinimą.
- (14) Ši rekomendacija atitinka Sutarties 5 straipsnyje nustatytą subsidarumo principą, kadangi ja siekiama remti ir papildyti valstybių narių veiklą lengvinant tolesnį jų bendradarbiavimą, siekiant padidinti profesinio mokymo skaidrumą ir skatinti judumą bei mokymąsi visą gyvenimą.
- (15) Ši rekomendacija atitinka tame pačiame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą, kadangi ja nėra pakeičiamos arba nustatomos nacionalinės kokybės užtikrinimo sistemos. Pagal šią sistemą nereikalaujama taikyti konkrečią kokybės užtikrinimo priemonę ar metodą; nustatomi bendrieji principai, kokybės kriterijai, orientaciniai aprašai ir rodikliai, kurie turėtų padėti vertinti ir tobulinti dabartines sistemas ir paslaugas.

ŠIUO DOKUMENTU REKOMENDUOJA VALSTYBĖMS NARĖMS:

1. taikyti ir toliau plėtoti Europos kokybės užtikrinimo orientacinę sistemą, kokybės kriterijus, orientacinius aprašus ir rodiklius, nustatytus 1 ir 2 prieduose, toliau tobulinti, pertvarkyti ir plėtoti profesinio mokymo sistemas, remti mokymosi visą

---

²⁹ 2006 m. kovo 23–24 d. Europos Vadovų Taryba, pirmininkaujančios šalies išvados; Komunikatas „Europos švietimo ir mokymo sistemų veiksmingumas ir teisingumas“, COM (2006) 481, OL 2006/C 289/03 ir Tarybos išvados.

³⁰ OL C [...], [...], p. [...].

³¹ Komisijos tarnybų darbinis dokumentas „Europos profesinio mokymo kreditų sistema; mokymosi rezultatų perkėlimo, kaupimo ir pripažinimo Europoje sistema“; SEC (2006) 1431, 2006 m. spalio 31 d.

³² Tarybos ir valstybių narių vyriausybės atstovų 2004 m. gegužės 18 d. Taryboje padarytos išvados dėl bendrųjų Europos principų nustatant ir įteisinant neformalųjį ir savaiminį mokymąsi, 9175/04 EDUC 101 SOC 220.

gyvenimą strategijas ir EKS įgyvendinimą, visais lygmenimis plėtoti kokybės gerinimo kultūrą;

2. ne vėliau kaip iki 2010 m. nustatyti nacionalinį Europos kokybės užtikrinimo orientacinės sistemos įgyvendinimo būdą, į šį procesą įtraukiant socialinius partnerius ir kitas svarbias suinteresuotąsias šalis, vadovaujantis nacionaliniais teisės aktais ir praktika. Tai taip reikėtų nustatyti bendrus rodiklius, skirtus pažangai vertinti ir stebėti bei peržiūrai remti;
3. aktyviai dalyvauti ENQAVET ir toliau nacionaliniu, regioniniu ar vietos lygmeniu plėtoti bendruosius principus, orientacinius kriterijus ir rodiklius, profesinio mokymo kokybės gerinimo gaires ir priemones;
4. įsteigti specialiai profesinio mokymo klausimams spręsti skirtą Nacionalinį kokybės užtikrinimo informacinį punktą (toliau – QANRP), kuris suburtų atsakingas institucijas, socialinius partnerius ir nacionalinio ar regiono lygmens suinteresuotąsias šalis, užtikrintų tolesnę su iniciatyvomis susijusią veiklą ir veiksmingai skleistų informaciją. Šie informaciniai punktai turėtų:
  - informuoti įvairias suinteresuotąsias šalis apie Europos tinklo veiklą;
  - aktyviai remti Europos tinklo darbo programos įgyvendinimą;
  - imtis konkrečių iniciatyvų tolesnei Europos kokybės užtikrinimo orientacinės sistemos plėtotei nacionaliniu mastu remti;
5. kas trejus metus peržiūrėti, kaip įgyvendinama sistema. Nacionalinės peržiūros prisidės prie Komisijos atliekamos Europos masto peržiūros.

PRITARIA KOMISIJOS KETINIMUI:

1. padėti valstybėms narėms vykdyti pirmiau nurodytus uždavinius, lengvindama bendradarbiavimą ir abipusį mokymąsi, testavimą ir orientacinės medžiagos rengimą, taip pat viešindama informaciją apie profesinio mokymo kokybės gerinimą įvairiose ES šalyse;
2. konkrečiais pasiūlymais ir iniciatyvomis stiprinti ENQAVET vaidmenį plėtojant šios srities politines priemones;
3. stebėti veiklą, kurios valstybės narės imsis atsižvelgdamos į šią rekomendaciją, ir po trejų metų nuo jos priėmimo pateikti Europos Parlamentui ir Tarybai įgytos patirties ir išvadų, į kurias reikėtų atsižvelgti ateityje, ataskaitą, o prireikus persvarstyti šią rekomendaciją.

Priimta Briuselyje [...]

Europos Parlamento vardu
Pirmininkas

Tarybos vardu
Pirmininkas

1 PRIEDAS

EUROPOS KOKYBĖS UŽTIKRINIMO ORIENTACINĖ SISTEMA: KOKYBĖS KRITERIJAI IR ORIENTACINIAI APRAŠAI³³

Šiame priede pateikiami bendrieji kokybės kriterijai ir orientaciniai aprašai, kuriais valstybės narės gali remtis įgyvendindamos sistemą³⁴.

Kokybės kriterijus	Orientaciniai aprašai (sistemos lygmuo)	Orientaciniai aprašai (profesinio mokymo paslaugų teikėjo lygmuo)
<i>Planuojant atsižvelgiama į susijusių suinteresuotųjų šalių strateginę viziją, numatomi aiškūs uždaviniai ir tikslai, veiksmai ir rodikliai.</i>	Numatomi vidutinio ir ilgalaikio laikotarpio profesinio mokymo uždaviniai ir tikslai, susiję su Europos tikslais. Nustatant profesinio mokymo skirtingų lygmenų uždavinius ir tikslus, dalyvauja susijusios suinteresuotosios šalys. Remiantis specialiais rodikliais (sėkmės kriterijais) nustatomi tikslai ir stebima, kaip jų siekiama. Parengiami mokymo poreikių nustatymo mechanizmai ir tvarka. Peržiūrima informavimo politika, kad būtų užtikrinta optimali su kokybe susijusių rezultatų sklaida, vadovaujantis nacionaliniais ar regioniniais duomenų apsaugos reikalavimais. Nustatyti standartai ir gairės, susijusios su asmens kompetencijos pripažinimu, įteisinimu ir sertifikavimu.	Europos, nacionalinės ir regioninės profesinio mokymo politikos uždaviniai ir tikslai yra susieti su profesinio mokymo paslaugų teikėjų nustatomais vietos masto tikslais. Nustatomi aiškūs uždaviniai ir tikslai, stebima, kaip jų siekiama. Nuolat konsultuojamasi su suinteresuotosiomis šalimis, siekiant nustatyti konkrečius vietos ar individualius poreikius. Aiškiai padalyta atsakomybė už kokybės užtikrinimą ir gerinimą. Planuojant veiklą, įskaitant kokybės gerinimo veiklą, darbuotojai dalyvauja nuo pat pradžių. Profesinio mokymo paslaugų teikėjai bendradarbiauja vieni su kitais. Suinteresuotosios šalys dalyvauja analizuojant vietos masto poreikius. Paslaugų teikėjai vadovaujasi aiškia ir skaidria besimokančio

³³ Šioje rekomendacijoje vartojamų sąvokų apibrėžtys yra paimtos iš Cedefop (Europos profesinio mokymo plėtros centras) glosarijaus „Mokymo kokybė“ (darbinis dokumentas, 2003 m. lapkričio mėn.) <http://communities.trainingvillage.gr/quality>

³⁴ Išsami informacija apie papildomus kokybės rodiklius pateikiama 2 priede.

		asmens chartija ir kokybės sistema.

<i>Įgyvendinimo planai rengiami konsultuojantis su suinteresuotosiomis šalimis; juose nustatomi aiškūs principai</i>	Įgyvendinimo planai sudaromi bendradarbiaujant su socialiniais partneriais, profesinio mokymo paslaugų teikėjais ir kitomis įvairių lygmenų suinteresuotosiomis šalimis. Įgyvendinimo planuose numatomi reikiami ištekliai, vartotojų kompetencija, paramos priemonės ir gairės. Parengiamos įgyvendinimo įvairiais lygmenimis gairės ir standartai. Į įgyvendinimo planus įtraukiamos nuostatos, susijusios su parama bendrųjų dalykų ir profesijos mokytojams rengti. Nustatomos aiškios su įgyvendinimu susijusios profesinio mokymo paslaugų teikėjų pareigos. Parengiama nacionalinė ir (arba) regioninė kokybės užtikrinimo sistema; joje numatomos paslaugų teikėjo lygmens veiklos gairės ir standartai, užtikrinantys nuolatinį tobulėjimą ir savireguliaciją.	Ištekliai paskirstomi ar skiriami taip, kad būtų pasiekti įgyvendinimo planuose išskelti tikslai. Remiama glaudi partnerystė, kad būtų įgyvendinta suplanuota veikla. Strateginiame personalo kompetencijos didinimo plane nustatomas bendrųjų dalykų ir profesijos mokytojų rengimo poreikis. Personalas nuolat mokosi ir bendradarbiauja su svarbiomis išorės suinteresuotosiomis šalimis, kad būtų stiprinami gebėjimai, gerinama kokybė, tobulinama veikla.

<i>Remiantis faktais, reguliariai vertinami rezultatai ir procesai</i>	Parengiama vidaus ir išorės vertinimo metodologija. Susitariama dėl suinteresuotųjų šalių dalyvavimo stebėjimo ir vertinimo procese; nustatoma aiški tvarka. Nacionaliniai ar regioniniai standartai ir procesai, susiję su kokybės užtikrinimu ir gerinimu, derinami su sektoriaus reikmėmis ir turi būti joms proporcingi. Atliekamas tiek vidinis (savęs) vertinimas, tiek išorinė sistemų peržiūra. Taikomos išankstinio įspėjimo sistemos. Naudojami veiklos rodikliai. Siekiant įvertinti pažangą ir galimybes tobulėti, reguliariai ir nuosekliai renkami aktualūs duomenys. Parengiama tinkama duomenų rinkimo metodologija, pvz., klausimynai, rodikliai ir (arba) matavimo vienetai.	Reguliariai atliekamas savęs vertinimas, vadovaujantis nacionalinėmis ar regioninėmis nuostatomis ir (arba) sistemomis arba pačių profesinio mokymo paslaugų teikėjų iniciatyva. Vertinami ir peržiūrimi švietimo procesai ir rezultatai, įskaitant klientų pasitenkinimo bei personalo veiklos analizę. Vertinant ir peržiūrint sistemą, taikomi tinkami ir veiksmingi mechanizmai, padedantys į šią veiklą įtraukti vidaus ir išorės suinteresuotąsias šalis: vadovus, mokytojus, besimokančius asmenis, tėvus, darbdavius, socialinius partnerius ir vietos valdžios institucijas. Lyginamieji standartai ir rodikliai naudojami mokytiis vieniems iš kitų ir gerinti veiklą.

<i>Peržiūra</i>	Visuose lygmenyse nustatoma peržiūros tvarka, mechanizmai ir priemonės. Procesai nuolat peržiūrimi, rengiami su pokyčiais susiję veiksmų planai. Sistemos nuolat tobulinamos. Remiami ir skatinami lyginamieji standartai, padedantys profesinio mokymo paslaugų teikėjams mokytis vieniems iš kitų. Informacija apie vertinimo rezultatus skelbiama viešai.	Kaupiama informacija, susijusi su besimokančių asmenų nuomone apie mokymosi aplinką ir patirtį; šia informacija vadovaujama planuojant tolesnius veiksmus. Informacija apie peržiūros rezultatus yra plačiai viešinama. Grįžtamojo ryšio ir peržiūros tvarka yra organizacijos strateginio mokymosi proceso dalis. Vertinimo proceso rezultatai aptariami su suinteresuotosiomis šalimis ir parengiami tinkami veiksmų planai.

2 PRIEDAS

PROFESINIO MOKYMO KOKYBĖS RODIKLIŲ ORIENTACINIS RINKINYS

Šiame priede pateikiamas išsamus rodiklių, skirtų profesinio mokymo sistemų ir (arba) profesinio mokymo paslaugų teikėjų vertinimui, stebėjimui ir kokybės gerinimui remti, rinkinys. Šis rodiklių rinkinys bus toliau plėtojamas ES bendradarbiaujant pagal dvišales ir (arba) daugiašales sutartis, remiantis Europos ir nacionalinių registrų duomenimis.

<i>Rodiklis</i>	<i>Rodiklio tipas</i>	<i>Politinis siekis</i>	<i>Taikoma</i>
Bendri kokybės užtikrinimo rodikliai			
Nr. 1 Kokybės užtikrinimo sistemų aktualumas profesinio mokymo paslaugų teikėjams: a) paslaugų teikėjų, taikančių vidinę kokybės užtikrinimo sistemą, kaip numatyta įstatymais arba savo iniciatyva, dalis b) akredituotų profesinio mokymo paslaugų teikėjų dalis	<i>Konteksto ir (arba) išteklių rodiklis</i>	Remti kokybės gerinimo kultūrą profesinio mokymo paslaugų teikėjo lygmeniu Didinti mokymo kokybės skaidrumą Didinti abipusį pasitikėjimą profesinio mokymo paslaugomis	PPM³⁵ TPM³⁶
Nr. 2 Investicijos į bendrųjų dalykų ir profesijos mokytojų rengimą: a) toliau besimokančių bendrųjų dalykų ir profesijos mokytojų dalis b) investuotos lėšos	<i>Išteklų ir (arba) procesų rodiklis</i>	Skatinti bendrųjų dalykų ir profesijos mokytojų atsakomybę profesinio mokymo kokybės gerinimo procese Didinti profesinio mokymo sistemų jautrumą kintantiems darbo rinkos poreikiams Stiprinti pavienių asmenų mokymosi gebėjimus Didinti besimokančių asmenų laimėjimus	PPM TPM

³⁵ Pirminis profesinis mokymas.

³⁶ Tęstinis profesinis mokymas.

<i>Rodiklis</i>	<i>Rodiklio tipas</i>	<i>Politinis siekis</i>	<i>Taikoma</i>
Rodikliai, remiantys su kokybe susijusius profesinio mokymo politikos tikslus			
Nr. 3 Dalyvavimo profesinio mokymo programose mastas: Profesinio mokymo programų dalyvių skaičius pagal programos tipą ir individualius kriterijus³⁷	<i>Ištekių ir (arba) procesų ir (arba) rezultatų rodiklis</i>	Surinkti svarbiausią sistemos ir paslaugų teikėjų lygmens informaciją apie profesinio mokymo patrauklumą Remti didesnes galimybes dalyvauti profesinio mokymo sistemoje, įskaitant socialiai nuskriaustas grupes	PPM³⁸ TPM Mokymasis visą gyvenimą: gyventojų, dalyvaujančių oficialiose profesinio mokymo programose, dalis (proc.)
Nr. 4 Profesinio mokymo programų baigimo mastas: Sėkmingai įgyvendintų ir (arba) nutrauktų profesinio mokymo programų skaičius (pagal programos tipą ir individualius kriterijus)	<i>Procesų ir (arba) rezultatų ir (arba) rodiklis</i>	Surinkti svarbiausią informaciją apie laimėjimus švietimo srityje ir mokymo procesų kokybę Įvertinti, kiek žmonių meta mokyklą lyginant su bendru besimokančių asmenų skaičiumi Skatinti besimokančius asmenis baigti programą – tai vienas iš profesinio mokymo kokybės užtikrinimo veiksnių Remti mokymo paslaugų pritaikymą specialioms poreikiams, įskaitant socialiai nuskriaustų grupių poreikius	PPM TPM (prireikus)

³⁷ Be pagrindinių – lyties ir amžiaus – kriterijų, gali būti taikomi kiti socialiniai kriterijai, pvz., anksti metančių mokyklą skaičius, didžiausi mokymosi laimėjimai, migrantai, etninės mažumos, neįgalieji, nedarbo trukmė ir t. t.

³⁸ Besimokantis asmuo laikomas dalyviu tik praėjus ne mažiau kaip 6 savaitėms nuo mokymo pradžios.

<i>Rodiklis</i>	<i>Rodiklio tipas</i>	<i>Politinis siekis</i>	<i>Taikoma</i>
Nr. 5 Profesinį išsilavinimą įgijusių asmenų įdarbinimas: a) profesinį išsilavinimą įgijusių asmenų profesinė situacija praėjus 6, 12, 36 mėnesiams po programos baigimo (pagal programos tipą ir individualius kriterijus); a) profesinį išsilavinimą įgijusių asmenų, įsidarbinusių praėjus 6, 12, 36 mėnesiams po programos baigimo, skaičius (pagal programos tipą ir individualius kriterijus);	<i>Rezultatų rodiklis</i>	Teikti daugiau galimybių įsidarbinti Didinti profesinio mokymo sistemų jautrumą kintantiems darbo rinkos poreikiams Remti mokymo paslaugų pritaikymą specialioms poreikiams, įskaitant socialiai nuskriaustų grupių poreikius	PPM (įskaitant informaciją apie mokyklos nebaigusiu asmenų situaciją) TPM
Nr. 6 Įgytų įgūdžių naudojimas darbo vietoje: a) informacija apie absolventų darbą (pagal programos tipą ir individualius kriterijus) b) absolventų ir darbdavių pasitenkinimas įgūdžiais ir kompetencija	<i>Rezultatų rodiklis</i> (kokybiniai ir kiekybiniai duomenys)	Didinti galimybes įsidarbinti Didinti profesinio mokymo sistemų jautrumą kintantiems darbo rinkos poreikiams Remti mokymo paslaugų pritaikymą specialioms poreikiams, įskaitant socialiai nuskriaustų grupių poreikius	PPM TPM

<i>Rodiklis</i>	<i>Rodiklio tipas</i>	<i>Politinis siekis</i>	<i>Taikoma</i>
Konteksto informacija			
Nr. 7 Nedarbo mastas³⁹ (pagal individualius kriterijus)	<i>Konteksto rodiklis</i>	Bendro pobūdžio informacija, susijusi su sprendimų priėmimu profesinio mokymo sistemos lygmeniu	PPM TPM
Nr. 8 Socialiai pažeidžiamų grupių skverbtis: a) profesinio mokymo sistemos dalyvių, priklausančių socialiai nuskriaustų asmenų grupėms (pagal regioną ar tyrimo teritoriją; pagal amžių ir lytį), dalis (proc.); b) socialiai nuskriaustų grupių sėkmės dažnis (pagal amžių ir lytį)	<i>Konteksto rodiklis</i>	Bendro pobūdžio informacija, susijusi su sprendimų priėmimu profesinio mokymo sistemos lygmeniu Didinti socialiai nuskriaustų grupių galimybes siekti profesinio išsilavinimo Remti mokymo paslaugų pritaikymą socialiai nuskriaustų grupių poreikiams	PPM TPM

³⁹ TDO (Tarptautinės darbo organizacijos) ir EBPO apibrėžtis: 15–74 m. darbo neturintys asmenys, aktyviai ieškantys darbo ir pasirengę dirbti.

<i>Rodiklis</i>	<i>Rodiklio tipas</i>	<i>Politinis siekis</i>	<i>Taikoma</i>
Nr. 9 Darbo rinkos poreikių nustatymo mechanizmai: a) Informacija apie mechanizmus kintantiems poreikiams įvairiuose lygmenyse nustatyti; b) jų naudingumo įrodymai.	<i>Konteksto ir (arba) išteklių rodiklis</i> (kokybinė informacija)	Didinti profesinio mokymo sistemų jautrumą kintantiems darbo rinkos poreikiams Teikti daugiau galimybių įsidarbinti	PPM TPM
Nr. 10 Priemonės, skirtos užtikrinti didesnes galimybes siekti profesinio išsilavinimo: a) informacija apie skirtingais lygmenimis taikomas priemones; b) jų naudingumo įrodymai.	<i>Procesų rodiklis</i> (kokybinė informacija)	Teikti daugiau galimybių (taip pat socialiai nuskriaustoms grupėms) siekti profesinio išsilavinimo Remti mokymo paslaugų pritaikymą specialioms poreikiams	PPM TPM